

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ В АПК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

У статті проведено відмежування понять «нагляд» та «контроль», надано авторський підхід до визначення поняття наглядових заходів в агропромисловому комплексі України, здійснено огляд урядових нововведень стосовно реорганізації державних органів, які наділені наглядовими повноваженнями в агропромисловому комплексі України, визначені пріоритетні напрями розвитку державно-наглядових функцій в аграрному секторі економіки.

Ключові слова: нагляд, заходи адміністративного нагляду, агропромисловий комплекс України, державно-наглядові функції.

Постановка проблеми. Публічне адміністрування традиційно виступає головним чинником для забезпечення стабільності функціонування і розвитку будь-якої сфери суспільних відносин. Державна політика, перш за все, реалізується через сукупність адміністративних заходів і полягає у втручанні держави в процес відповідної діяльності. Необхідність удосконалення такої політики в агропромисловій сфері, зокрема, пов'язується насамперед із стрімкими глобалізаційними процесами та курсом України на євроінтеграцію.

Наразі, хоча і збільшується тенденція до збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, формується сприятливе середовище для інвестиційної діяльності, провадиться активна співпраця з сільськогосподарськими транснаціональними корпораціями, проте мова про набуття Україною статусу провідної аграрної країни, може йти виключно при наближенні до показників виробництва та експорту сільськогосподарської продукції Європейських країн.

Хоча законодавцем було зроблено активні кроки до посилення конкурентоспроможності агроєкономіки країни, інженерно-технологічного розвитку, інформаційно-аналітичного забезпечення, оновлення нормативної бази та прийняття подальших законопроектів у сфері агропромислового комплексу України (далі – АПК) щодо розвитку та основних засад діяльності суб'єктів господарювання, проблема полягає у недостатньому законодавчому регулюванні наглядових повноважень публічних органів у сфері АПК. Це виявляється безпосередньо у невпорядкованості та декларативності нормативних документів, які б регулювали зазначені питання, детально регла-

ментували процедуру здійснення наглядових заходів, а більшість існуючих норм є застарілими. У цьому аспекті йдеться про знецінення самої сутності державного нагляду та його призначення, як одного із регуляторів суспільних відносин. У зв'язку з цим, досить актуально визначитись із змістом категорії «наглядові заходи в АПК», окреслити основні критерії категорій «контроль» та «нагляд» та надати пропозиції щодо удосконалення наглядової діяльності контролюючих суб'єктів.

Мета дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних доробок, що стосуються наглядової діяльності в агропромисловому комплексі, розмежування суміжних категорій, що мають суттєвий вплив регулювання суспільних відносин в агрофері, визначення можливих напрямів удосконалення нормативного забезпечення в контексті наглядової компетенції, якою наділяються контролюючі (опікуючі) АПК суб'єкти.

Об'єкт дослідження. Суспільні відносини, що виникають при реалізації контролюючими АПК суб'єктами своїх наглядових повноважень.

Стан дослідження. На доктринальному рівні нагляд та контроль доволі часто ставали предметом наукових дискусій. Серед робіт, присвячених співставленню понять нагляд і контроль в державному управлінні слід відмітити роботи Собакар'я А. О. [3], Гарашук В. М. [4] та ін. Деякі питання державного регулювання сільськогосподарського виробництва, цілі та сутність державної аграрної політики, стратегічні напрями розвитку сільського господарства розглядали такі науковці як Литовченко В. С. [8], Іванова Г. С. [10] тощо. Проте, з урахуванням динаміки розвитку відносин у сфері АПК та нещодавнім онов-

ленням наглядових в АПК суб'єктів вважаємо актуальним підґрунтям для подальших досліджень у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Ефективність державного регулювання насамперед необхідно пов'язувати із достатнім рівнем правового забезпечення. Покладений на державні суб'єкти наглядові повноваження у сфері АПК передбачають складну структуру взаємодії між органами різних рівнів, проте актуальними лишаються такі проблеми як дублювання повноважень, абстрактне визначення предметів відання, невизначеність і нецілеспрямованість конкретних заходів та напрямів діяльності контролюючих суб'єктів. Справедливо визнати той факт, що при здійсненні адміністративної реформи, що найчастіше проявляється у ліквідації одних органів з передачею та розподілом їхніх повноважень між іншими, в правовому аспекті регламентації виникає чимало вакуумів, а отже увага в плані нормативного базису повинно стосуватися і спрямовуватись на подолання існуючих колізій та прогалин у сфері наглядової діяльності в АПК.

Для детального аналізу та висловлення власних пропозицій варто визначитись із основними поняттями і встановити призначення тієї чи іншої правової категорії. Найбільш труднощів викликає розмежування та виділення характерних рис для категорій «нагляд» та «контроль». На рівні юридичних словників нагляд визначається через спостереження за чим або ким-небудь [1]. Юридичний словник-довідник визначає нагляд як захід адміністративного примусу, що характеризується запобіжним (припиняючим) впливом у сфері забезпечення громадського правопорядку [2]. Правова доктрина у своєму традиційному вигляді містить різні підходи до визначенні категорії нагляд. З аналізу доктринальних положень справедливо прийти до висновку про те, що більшість науковців бачать розмежування нагляду і контролю у співставленні їхнього призначення. Так, Собакарь А. О. під наглядом розуміє систематичне спостереження з боку уповноважених суб'єктів за діяльністю непідлеглих їм суб'єктів у зв'язку з виконанням ними загальнообов'язкових норм [3, с. 275]. З наданого визначення випливає що для нагляду характерні такі ознаки як систематичність, непідпорядкованість суб'єктного складу, невтручання у господарську діяльність.

Розмежування із контролем проводиться залежно від таких чинників як зміст та обсяг повноважень (звичай при контролі такий обсяг і дискреційні повноваження контролюючого органу ширше), об'єкт спостереження, суб'єктний склад та організаційно-правові форми здійснення нагляду та контролю [3, с. 275].

Привабливою виявляється позиція науковців, що розмежовують нагляд та контроль за таким чинником

як порядок і часові межі їх здійснення. Наголошуючи на тому, що контроль на відміну від нагляду має повсякденний та безперервний характер та здійснюється усіма гілками державної влади. Крім того, розмежування зазначених понять залежно від державного втручання визнається доволі обґрунтованою, оскільки у межі нагляду не входять повноваження щодо втручання в господарську діяльність піднаглядного суб'єкта [4, с. 205].

На законодавчому рівні нагляд та контроль окремо не розмежовуються і як правило вживаються неподільно [5, 6]. При такому розумінні законодавця створюється термінологічна плутанина. Зокрема органи, уповноважені здійснювати виключно нагляд, виходячи насамперед з їхньої назви, виходять за межі своїх повноважень, втручаючись у діяльність суб'єктів господарювання. Так, суперечливим є позиція законодавця щодо визначення державного санітарно-епідеміологічного нагляду як діяльності органів державної санітарно-епідеміологічної служби по контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами санітарного законодавства [7, ст. 39]. Виходячи з цього розуміння, наглядові повноваження органи санітарно-епідеміологічного нагляду зводяться до контролю. У даному випадку простежується порушення загальних правил формальної логіки і відбувається отождолення двох різних за змістом і обсягом понять. Така законодавча конструкція призводить до нечіткого розмежування компетенції між державними органами, призводить до проблеми визначення конкретного обсягу повноважень, що здійснюються відповідним органом, та до конфлікту інтересів.

Слушною є позиція Гарашука В. М. щодо розподілу наглядових і контрольних повноважень залежно від виду і призначення державного органу, а також заходи щодо впорядкування назв контролюючих суб'єктів. [4, 206-207].

Характеризуючи окремі наглядові заходи у сфері АПК, спробуємо схарактеризувати їх основні ознаки. Такими ознаками є:

По-перше, ці заходи не пов'язані із втручання у господарську діяльність підприємства.

По-друге, здійснюються як правило у вибірково-му порядку і не мають безперервного характеру.

По-третє, виступають базисом для нормативного забезпечення сфери АПК, оскільки першочерговою метою нагляду є аналіз стану господарської діяльності і на основі проведеного спостереження здійснення превентивних заходів з метою недопущення подальших правопорушень.

Таким чином, під наглядовими заходами в АПК слід розуміти реалізацію наглядовими органами своїх повноважень в агропромисловій сфері, що виявляється у проведенні систематичного, але не повсяк-

денного спостереження (у тому числі моніторингових заходів) за діяльністю суб'єктів господарювання без безпосереднього втручання у таку діяльність.

Визначившись із категорією «захід адміністративного нагляду» доцільно зацентувати увагу на конкретних видах таких заходів. На жаль, чинний Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V не розкриває конкретні види таких заходів, тому вкрай привабливою є позиція щодо такої новели. Отже, серед таких заходів Литовченко В. С. виділяє наступні:

- сертифікація (перевірка продукції відповідно до державних та громадських стандартів);
- збір статистичних даних;
- експертиза якості продукції
- внутрішня самоперевірка [8, с. 149].

На наш погляд, науковцем запропоновано чимало видів заходів нагляду в АПК, проте справедливо відмітити, що такі заходи не є вичерпними, а їх обсяг залежить виключно від інноваційного розвитку держави. Тому, з огляду на динамічний розвиток суспільних відносин, та стрімкого розвитку науково-технічної сфери, вважаємо за доцільне звести заходи адміністративного нагляду в АПК до моделі електронного урядування. Таким чином серед таких варто окреслити такі:

- проведення моніторингових заходів.
- загальнообов'язковість у наданні суб'єктами господарювання планової та оперативної інформації, що стосується їхньої діяльності на запит наглядових суб'єктів, що визначає їхню підзвітність перед органами державної влади серед яких Державна служба статистики, Державна податкова служба та інші органи.
- ведення піврічної звітності в особистому електронному кабінеті, обов'язковість участі підприємства у такому кабінеті вимагається і закріплюється у приписах закону.

- реєстрація та ліцензування дозвільно-ліцензійної політики в електронному вигляді.

При визначенні механізму реалізації наглядових заходів, справедливо наголосити на тому, що жодна сфера виробництва не може обійтися без державної підтримки, не виключенням є й сфера сільського господарства. Так, Постанова Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 07.02.2018 № 107 «Про порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки тваринництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва) регламентує порядок використання бюджетних коштів, спрямовані на зберігання і переробку сільськогосподарської продукції та аквакультури [16]. Нагляд та контроль за використанням таких коштів, складенням та поданням фінансової звітності про використання бюджетних коштів за загальним правилом здійснюється в установленому законом порядку (п. 18 Постанови). Отже, можемо констатувати, що такі повноваження покладено на органи бюджетного контролю України серед яких Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України (органи загального бюджетного контролю) та Державна податкова служба, Міністерство фінансів України та Рахункова палата (органи спеціального бюджетного контролю).

Окреслюючи діяльність наглядових суб'єктів в АПК, слід визнати, що центральним органом у цій системі визнавалося Міністерство аграрної політики та продовольства України. Відповідно до Постанови КМУ від 25.11.2015 № 1119 «Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України. Міністерство аграрної політики та продовольства України (далі – Міністерство, Мінагрополітики) здійснює і реалізує свої наглядові повноваження у сфері дотримання земельного законодавства, використання і охорони земель усіх форм власності і категорій, родючості ґрунтів. Крім того Міністерство провадить діяльність щодо формування наглядової політики у сфері інженерно технічного забезпечення АПК. [9].

На законодавчому рівні нещодавно була спроба здійснити перекладення конкретного обсягу повноважень з Міністерства на інші органи, що реалізують державну політику у різних сферах сільського господарства, йдеться про проект закону № 4922-д від 10.04.2018 проте, проект було відкликано. Зазначений проект закону не є первинною спробою суб'єктів законодавчої ініціативи розвантажити Міністерство і виступає результатом правок та доопрацювання законопроекту від 07.07.2016. Незважаючи на це, у своєму висновку від 06.02.2019 головне науково-експертне управління Верховної Ради України звернуло увагу на такі недоліки як: порушення принципів системності та комплексного регулювання суспільних відносин, оскільки законопроектом визначено некоректні повноваження органів, які породжують собою конфлікт інтересів [11, с. 1], таким чином, постає питання про доцільність таких змін, оскільки усуваючи проблему завантаженості Міністерства, проект фактично породжує порушення принципу правової визначеності; проблеми, що полягають у назвах органів, а саме наявна плутанина у назвах органів при окресленні їхніх повноважень, що сприяє неузгодженості при регулюванні відповідних відносин [11, с. 2]; суперечливі рішення щодо вилучення окремих положень із законів, які регулюють конкретну сферу сільськогосподарської діяльності [11, с. 5].

Не дивлячись на визначені законом повноваження Міністерства, варто погодитись із думкою про те, що такий обсяг і нормативна регламентація не

пов'язується із якістю виготовлюваної продукції [10, с. 47]. У зв'язку із цим, доречно було говорити про розподіл і продовження адміністративної реформи у сфері АПК. Таким чином, новоствореним урядом було прийнято рішення про реорганізацію Міністерства аграрної політики та продовольства України з подальшою передачею його функцій Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [13]. Фактично, відбулося злиття Міністерства економічного розвитку та торгівлі з Міністерством аграрної політики та продовольства.

Така позиція Кабінету Міністрів була сприйнята неоднозначно як провідними аграрними підприємствами так і першими особами в аграрній сфері. Так, наприклад, економіст центру Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (ФАО) А. Ярмач досить скептично ставиться до такого кроку Уряду, аргументуючи необхідність існування Мінагрополітики тим, що галузь сільського господарства України є однією з найважливіших, а влиття його у «слабке Міністерство з застарілими функціями» відкине України на крок назад у питанні іміджу аграрної країни [14].

Схожої позиції притримуються й представники громадського контролю з Громадської організації «Сільськогосподарський дорадчий центр Фермерська Країна», наголошуючи на тому факті, що хоча діяльність Мінагрополітики й піддавалась критиці, проте це не є передумовою для його ліквідації, оскільки наразі фермерські господарства лишаються поза державними інтересами [14].

Підтримуючи позицію фахівців в агросфері зазначимо, що АПК формує одну з найбільших часток ВВП країни, попри наявну в законодавчих та урядових колах критики щодо діяльності Мінагрополітики, обсяги виробництва та експорту продовжували зростати. При цьому, досить радикально було проводити таку реформу, без урахування позиції аграрних експертів та думки аграріїв. Крім цього, слід урахувати зарубіжний досвід з цього питання, оскільки аграрне міністерство займає окреме місце в системі адміністрування органів виконавчої влади провідних Європейських країн.

Наступним наглядовим суб'єктом який не можна оминати увагою є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Служба). Відповідно до Постанови КМУ від 02.09.2015 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів» наглядові повноваження Служби можна розподілити на такі групи (сфери):

1. сфера гігієни праці.
2. ринкова сфера.
3. сфера насінництва та розсадництва.

4. сфера епідеміологічного нагляду.

5. сфера радіоактивного нагляду.

6. сфера нагляду за персоналом підприємства (нагляд за діяльністю суб'єктів господарювання, як виробляють, перевозять, зберігають та реалізують сировину).

7. сфера інженерно-технічного забезпечення [12].

Ураховуючи достатньо розгалужений спектр повноважень, вважаємо за доцільне редагувати положення і згрупувати у відповідному пункті контрольні та наглядові повноваження Служби, окрім цього, акцентуючи увагу на новітніх заходах адміністративного нагляду доцільно покласти на Службу повноваження щодо залучення громадян до наглядової діяльності з метою сприяння участі громадськості у державній політиці.

Питанням нагляду у сфері АПК займаються й інші органи, серед таких можна виділити обласні державні адміністрації, районні державні адміністрації, агентства, інспекція, органи місцевого самоврядування. Повноваження цих органів, щодо проведення конкретних наглядових заходів та їх нормативне закріплення сформовано у таблиці № 1, класифікація заходів та юридичні наслідки їх здійснення у таблицях № 2 та № 3 відповідно.

Звертаючись до участі громадськості в наглядових заходах АПК, можна зацентувати увагу, що громадяни беруть участь у наглядовій діяльності у сфері господарювання, шляхом взаємодії з наглядовими державними органами, але ж повноваження таких органів, як і обов'язки, при такій взаємодії не визначені.

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення органами державного нагляду (контролю) консультацій з громадськістю за ініціативою громадських об'єднань» визначає основні форми такої взаємодії серед яких консультації з громадськими організаціями та публічне громадське обговорення [15].

Висновки. Таким чином, провівши розмежування категорій нагляд та контроль, окресливши межі повноважень та реформування наглядових суб'єктів в АПК, а також надавши авторське визначення адміністративним заходам нагляду під якими слід розуміти реалізацію наглядовими органами своїх повноважень в агропромисловій сфері, що виявляється у проведенні систематичного, але не повсякденного спостереження (у тому числі моніторингових заходів) за діяльністю суб'єктів господарювання без посереднього втручання у таку діяльність, вважаємо вкрай необхідним скерувати розвиток сучасного АПК у сферу інноваційно-наглядових технологій.

Критичний аналіз урядових нововведень надав передумови для розмови про передчасність та занадто велику радикальність уряду у питаннях проведен-

ня в АПК адміністративної реформи, та в котрий раз підкреслив важливість громадської думки у питаннях державної політики. Найоптимальнішим на наш погляд поновлення діяльності Мінагрополітики з

передачею деяких його функцій, що явно не належать до компетенції Міністерства іншим органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері сільського господарства.

Органи	Наглядові заходи	Нормативне закріплення
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ	Наглядові повноваження ВРУ у сфері сільського господарства виявляються у межах парламентського контролю, серед яких підзвітність державних органів, що здійснюють наглядові заходи в АПК безпосередньо парламенту, надсилання на аграрні підприємства депутатських звернень та запитів, проведення парламентських слухань в агрокомітеті.	1. Конституція України. 2. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995. 3. Закон України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992.
МІНІСТЕРСТВА	Формування державної політики у сфері захисту прав споживачів, проведення ліцензувань, реалізація і розробка основ дозвільної системи, безпосередній нагляд за земельним законодавством, охороною земель, родючістю ґрунтів, здійснення ринкового та інженерно технічного нагляду. Забезпечення реєстрації та акредитацій організацій колективного управління, функціонування системи оперативного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, надання доручень для голосування з питань порядку денного загальних зборів та засідань наглядових рад.	1. Господарський Кодекс України. 2. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 № 838 3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку функціонування системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, та подання повідомлень для внесення до неї» від 26.12.2011 № 1398.
АГЕНТСТВА	Забезпечення дотримання режимів роботи водосховищ, водогосподарських систем і каналів. Ведення державного лісового кадастру та обліку лісів, чисельності і добування мисливських тварин. Здійснення нагляду в галузі використання біоресурсів та в технічній сфері рибної промисловості, розроблення та подання Мінекоенерго спеціальних правил експлуатації та обліку щодо технічного нагляду за суднами рибної промисловості.	1. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 20.08.2014 № 393. 2. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 08.10.2014 № 521. 3. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України, Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.09.2015 № 895.

Органи	Наглядові заходи	Нормативне закріплення
СЛУЖБИ	Сертифікація насіння і садивного матеріалу, нагляд за додержанням біологічної і генетичної безпеки сільськогосподарських рослин під час створення, дослідження та практичного використання генетично модифікованого організму, гігієною праці, ринковий та метрологічний нагляд, нагляд щодо дотримання вимог санітарного законодавства, здоров'я та благополуччя тварин, проведення санітарно-епідеміологічної експертизи та видання відповідних висновків, здійснення фітосанітарної діагностики, моніторинг секторальних планів ринкового нагляду, аналіз причин виявлених правопорушень в господарській сфері, реєстрація, облік та експертна оцінка сільськогосподарської техніки, проведення ліцензування господарської діяльності відповідно до закону та здійснення державного контролю за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов. реалізація державної регуляторної політики, політики з питань нагляду ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності.	1. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 02.09.2015 № 667. 2. Наказ Мінекономрозвитку від 30.11.2018 № 1807 «Про затвердження річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) Мінекономрозвитку на 2019 рік». 3. Деякі питання Державної регуляторної служби України, Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 24.12.2014 № 724
ІНСПЕКЦІЇ	Здійснення лабораторних вимірювань (випробувань), дотримання екологічних нормативів, ведення обліку кількості, типу і складу відходів, залучення правоохоронних органів до здійснення заходів з державного екологічного нагляду, фотографування, звукозапис, кіно- і відео-зйомка, зокрема з літальних апаратів та із застосуванням космічних технологій, як допоміжний засіб для запобігання та розкриття порушень екологічного законодавства.	1. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України, Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 19.04.2017 № 275.

Органи	Наглядові заходи	Нормативне закріплення
ОБЛАСНІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ, РАЙОННІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ	Проведення сертифікації тваринницької продукції, координація діяльності сільськогосподарських товаровиробників з питань визначення ними потреби у пестицидах і агрохімікатах та їх фактичного надходження в регіон, виконання обласних та галузевих програм розвитку галузей тваринництва, створення сприятливих умов для сільськогосподарських товаровиробників, спрямованих на розв'язання завдань, пов'язаних із виробництвом продукції рослинного походження, проведення заходів щодо поліпшення демографічної ситуації в регіоні, координація діяльності відповідних служб з питань реалізації соціальної політики на селі, заходи, спрямовані на гарантування продовольчої безпеки.	1. Про місцеві державні адміністрації, Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV 2. Про затвердження рекомендаційних переліків структурних підрозділів обласної, Київської та Севастопольської міської, районної, районної в м. Києві та Севастополі державних адміністрацій, Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 18.04.2012 № 606. 3. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положення про структурний підрозділ агропромислового розвитку місцевої державної адміністрації, Мінагрополітики України; Наказ, Рекомендації від 21.11.2012 № 722
ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	Підготовка і подання на затвердження ради проектів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля, координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів, підготовка висновків щодо надання або вилучення в установленому законом порядку земельних ділянок, що проводиться органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, організація і здійснення землеустрою, погодження проектів землеустрою, створення та забезпечення функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем, які є складовою мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації, координація на відповідній території діяльності спеціально уповноважених державних органів управління з охорони природи, здійснення звукозапису і відео-зйомки процесу проведення земельних торгів, призначення громадських інспекторів.	1. Про місцеве самоврядування в Україні Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. 2. Земельний кодекс України, Кодекс, Закон від 25.10.2001 № 2768-III.

Табл. 1
(розроблено автором на основі аналізу чинних нормативних актів)

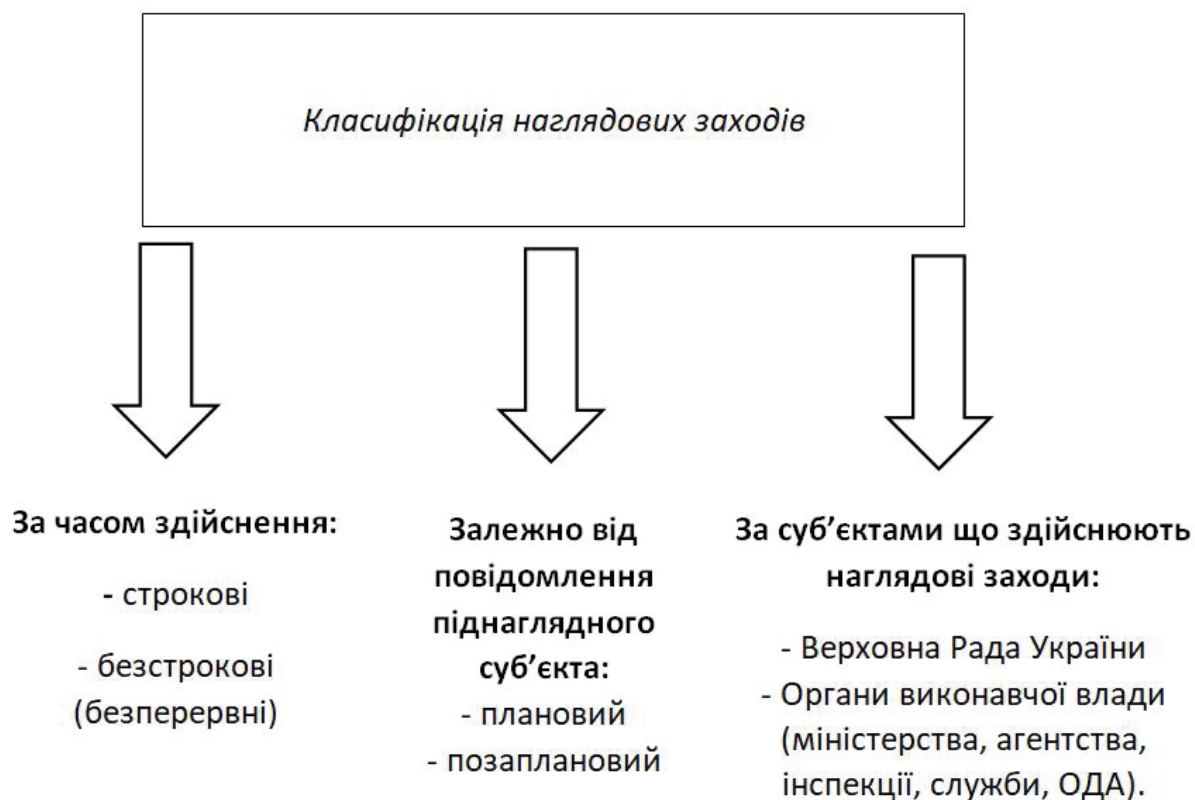

Табл. 2

Табл. 3

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник української мови: В 11 т. / За ред. І. К. Білодіда. Київ.: Наук. думка, 1970–1980. URL: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
2. Юридичний словник-довідник. URL: <https://subject.com.ua/pravo/dict/30.html>
3. Собакарь А. О. Адміністративний нагляд як спосіб забезпечення законності в публічному управлінні. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право.* № 1. 2017. С. 117–125.
4. Гаращук В. М. Доктрина контролю та нагляду в управлінні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України». Харків, 20–21 листоп. 2013 р. Нац. акад. прав. наук України. С. 201–207.

5. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб - підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23.02.2012 № 4448-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012, № 49, Ст. 558.
6. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007, № 29, Ст. 389.
7. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994, № 27, Ст. 218.
8. Литовченко В. С. Реформування системи державного контролю в агропромисловому комплексі України. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2015. № 4(1). С. 145–151. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4(1)_23)
9. Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 25.11.2015 № 1119. *Офіційний вісник України*. 2016, № 2. Ст. 68.
10. Іванова Г. С. Удосконалення норм законодавства України у сфері агропромислового комплексу щодо закріплення контрольних функцій суб'єктів АПК. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. № 1. С. 45–53.
11. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63826
12. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 02.09.2015 № 667. *Офіційний вісник України*. 2015. № 73, Ст. 2402.
13. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829. *Офіційний вісник України*. 2019 р, № 71. Ст. 2508.
14. Ліквідація Мінагрополітики – реакція ринку. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/611-likvidatsiya-minagropolitiki--reaktsiya-rinku>.
15. Про затвердження Порядку проведення органами державного нагляду (контролю) консультацій з громадськістю за ініціативою громадських об'єднань: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 24.05.2017 № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19/page543/sp:max15>
16. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки тваринництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва): Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік від 07.02.2018 № 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/107-2018-%D0%BF>

REFERENCES

1. Slovník ukraïnskoi movy: V 11 t. / Za red. I. K. Bilodida. Kyiv: Nauk. dumka, 1970–1980. URL: http://ukrlit.org/slovník/slovník_ukraïnskoi_movy_v_11_tomakh [in Ukrainian]
2. Yurydychnyi slovník-dovidnyk. URL: <https://subject.com.ua/pravo/dict/30.html> [in Ukrainian]
3. Sobakar A. O. (2017) Administratyvnyi nahliad yak sposib zabezpechennia zakonnosti v publichnomu upravlinni. *Naukovyi visnyk Sivershchyny. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of the Sivershchyna. Series: Law 1, 117–125* [in Ukrainian]
4. Harashchuk V. M. (2013) Doktryna kontroliu ta nahliadu v upravlinni: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviach. 20-richchii NAprN Ukrainy ta obhovorenniu piatytom. monohr. «Pravova doktryna Ukrainy». (Kharkiv, 20–21 lystop. 2013 r.) – *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference on the 20th Anniversary of the National Academy of Sciences of Ukraine and discussion with the fifth. monogram The Legal Doctrine of Ukraine. (Kharkiv, November 20–21, 2013). Nats. akad. prav. nauk Ukrainy, 201–207* [in Ukrainian]
5. Pro osoblyvosti zdiisnennia derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti shchodo fizychnykh osib – pidpriyemtsiv ta yurydychnykh osib, yaki zastosovuiut sproshchenu systemu opodatkuvannia, obliku ta zvitnosti: Zakon Ukrainy vid 23.02.2012 # 4448-VI. (2012) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, # 49, St. 558.
6. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti: Zakon Ukrainy vid 05.04.2007 # 877-V. (2007) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, # 29, St. 389.
7. Pro zabezpechennia sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchia naseleennia: Zakon Ukrainy vid 24.02.1994 # 4004-XII. (1994) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, # 27, St. 218.
8. Lytovchenko V. S. (2015) Reformuvannia systemy derzhavnoho kontroliu v ahropromyslovomu kompleksi Ukrainy. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Yurydychni nauky – Bulletin of Zaporizhzhya National University. Law*, # 4(1). 145–151. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_4(1)_23) [in Ukrainian]

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo aharnoї polityky ta prodovolstva Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Polozhennia vid 25.11.2015 # 1119. (2016) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine*, 2. St.68.
10. Ivanova H. S. (2018) Udoskonalennia norm zakonodavstva Ukrainy u sferi ahropromyslovoho kompleksu shchodo zakriplennia kontrolnykh funktsii subiektiv APK. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo – Law and Innovative society*, # 1, 45–53 [in Ukrainian]
11. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63826
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan bezpechnosti kharchovykh produktiv ta zakhystu spozhyvachiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Polozhennia vid 02.09.2015 # 667. (2019) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine* 2015. # 73, St. 2402.
13. Deiaki pytannia optymizatsii systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.09.2019 # 829. (2019) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine*, # 71. St. 2508.
14. Likvidatsiia Minahropolityky – reaktsiia rynku. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/611-likvidatsiya-minagropolitiki--reaktsiya-rinku> [in Ukrainian]
15. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia orhanamy derzhavnoho nahliadu (kontroliu) konsultatsii z hromadskistiu za initsiatyvoiu hromadskykh obiednan: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Poriadok vid 24.05.2017 # 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19/page543/sp:max15>
16. Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti dlia pidtrymky tvarynnytstva, zberihannia ta pererobky silskohospodarskoi produktsii, akvakultury (rybnnytstva): Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Poriadok, Perelik vid 07.02.2018 # 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/107-2018-%D0%BF>

ИВАНОВА А. С.

докторант кафедры административного права и административной деятельности
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ОСНОВНЫХ МЕР АДМИНИСТРАТИВНОГО НАДЗОРА В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ КОМПЛЕКСЕ УКРАИНЫ: СОВРЕМЕННЫЙ ВЗГЛЯД

В статье проведено отграничение понятий «надзор» и «контроль», представлен авторский подход к определению понятия надзорных мер в агропромышленном комплексе Украины, осуществлен обзор правительственных нововведений относительно реорганизации государственных органов, которые наделены надзорными полномочиями в агропромышленном комплексе Украины, определены приоритетные направления развития надзорных функций в аграрном секторе экономики.

Ключевые слова: надзор, меры административного надзора, агропромышленный комплекс Украины, надзорные функции.

IVANOVA H. S.

Doctoral student of the Department of Administrative Law and Administrative Activities
of Yaroslav Mudryi National Law University

SYSTEMATIZATION OF THE MAIN ADMINISTRATIVE SUPERVISION MEASURES IN THE AGROINDUSTRIAL COMPLEX OF UKRAINE: A MODERN VIEW

Problem setting. The article deals with the lack of legislative regulation of the supervision powers of public authorities in the field of agroindustrial complex of Ukraine. This is directly reflected in the lack of orderliness and declarative nature of the regulatory documents that would regulate these issues, regulate in detail the procedure for carrying out supervisory measures, and most of the existing rules are outdated. In this aspect, it is a question of devaluing the very essence of state surveillance and its appointment as one of the regulators of public relations. In this regard, it is important

to determine the content of the category «supervision measures in the agroindustrial complex», to outline the main criteria of the categories «control» and «supervision» and to provide suggestions for improving the supervisory activities of controlling entities.

Target of research. The purpose of the study is the generalization of theoretical developments related to supervisory activities in the agroindustrial complex, delimitation of related categories that have a significant impact on the regulation of public relations in the agro sphere, identifying possible areas of improvement of regulatory support in the context of supervisory competence.

Analysis of recent researches and publications. The following scientists analyze separate aspects of the question in their researches: V. Averyanov, O. Bandurka, Y. Bytyak, V. Galunko, T. Kolomiyets, Sobakar A., V. Haraschuk, V. Lytovchenko and others.

Article's main body. Characterizing separate supervisory activities in the field of agriculture, it is properly to identify their main features. Firstly, these measures are not related to the interference with the business activities of the enterprise. Secondly, they are generally carried out on a sample basis and are not continuous in nature. Thirdly, they serve as the basis for regulatory support of the field of agriculture, since the primary purpose of supervision is to analyse the state of economic activity and on the basis of the conducted monitoring of the implementation of preventive measures in order to prevent further offenses.

Thus, supervisory measures in the agroindustrial complex should be understood as the exercise by the supervisory authorities of their powers in the agroindustrial sphere, which is manifested in the systematic but not daily monitoring (including monitoring activities) of the activities of economic entities without direct intervention.

Conclusions and prospects for the development. The prospect of further research on this topic is evident, as by dividing the categories of supervision and control, outlining the limits of authority and reforming supervisory entities in the agroindustrial complex, as well as authorizing the administrative supervision measures under which should be understood by the supervisory authorities of their powers in the agroindustrial field, which is not systematic (including monitoring measures) in the activity of economic entities without direct intervention in such activities, we consider it essential to direct development of modern agroindustrial complex in the field of innovation and supervisory technologies.

A critical analysis of governmental innovations provided prerequisites for discussing the premature and over-radical nature of the government in the questions of administrative reform in the sphere of agroindustrial complex, emphasizing once again the importance of public opinion in public policy matters. In our view, the most optimal is the renewal of the Ministry of Agrarian Policy transferring some of its functions, which are clearly not within the competence of the Ministry, to other executive bodies implementing state policy in the field of agriculture

Keywords: supervision, measures of administrative supervision, agroindustrial complex of Ukraine, supervisory functions.